

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи: Закон України від 28 грудня 2014 року № 71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19/print1389944405076410>
6. Українська радянська енциклопедія. В 12-ти томах / За ред. М. Бажана. – 2-ге вид. – К.: Гол. редакція УРЕ, 1974-1985.
7. Бюджетний кодекс України : Закон України від 8 липня 2010 року № 2456-VI // Урядовий кур'єр. – 2010. – № 151.
8. Про Державний бюджет України на 2014 рік: Закон України від 16 січня 2014 року № 719-VII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/719-18/print1392826248567835>
9. Про Державний бюджет України на 2015 рік: Закон України від 28 грудня 2014 року № 80-VIII [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80-19/print1392826248567835>
10. Про затвердження Положення про єдиний казначейський рахунок. Наказ Державного Казначейства України від 26.06.2002 N 122. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0594-02>
11. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
12. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://static.rada.gov.ua/zakon/new/NEWSAIT/ADM/zmist.html>

УДК 336.7:005.21

Краснова І.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту банківської діяльності
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

Коцюба І.І.

*аспірантка кафедри менеджменту банківської діяльності
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

СУТНІСТЬ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЙ

Стаття присвячена визначенні концептуальних основ формування фінансової стратегії банку. Сформульована класифікація банківських фінансових стратегій, яка дозволяє врахувати особливості банківської діяльності та конкретизувати взаємозв'язок результатів операцій банку та його фінансової стратегії.

Ключові слова: фінансова стратегія, генеральна фінансова стратегія, оперативна фінансова стратегія, комісійна фінансова стратегія, мультистратегія, фондова фінансова стратегія, моностратегія, фінансова політика.

Краснова И.В., Коцюба И.И. СУЩНОСТЬ И КЛАССИФИКАЦИЯ БАНКОВСКИХ ФИНАНСОВЫХ СТРАТЕГИЙ

Статья посвящена определению концептуальных основ формирования финансовой стратегии банка. Сформулирована классификация банковских финансовых стратегий, позволяющая учесть особенности банковской деятельности и конкретизировать взаимосвязь результатов операций банка и его финансовой стратегии.

Ключевые слова: финансовая стратегия, генеральная финансовая стратегия, оперативная финансовая стратегия, комиссия финансовая стратегия, мультистратегия, фондовая финансовая стратегия, моностратегия, финансовая политика.

Krasnova I.V., Kotsiuba I.I. ESSENCE AND CLASSIFICATION OF BANKING FINANCIAL STRATEGIES

The article is about conceptual fundamentals of financial strategy of a bank. The article presents classification of banking financial strategies, that allow to take into account peculiarities of banking business and to specify interrelations of the financial results of the bank and its financial strategies.

Keywords: financial strategy, general financial strategy, tactical financial strategy, commission financial strategy, multi-strategy, stock exchange financial strategy, monostrategy, financial policy.

Постановка проблеми. Прискорення циклічності розвитку та закономірностей фінансово-економічних криз підвищують значення розробки фінансової стратегії банку, що володіє універсальним характером і представляє найважливіший аспект будь-якої стратегії. В умовах посилення динамізму і зростання невизначеності змін головне завдання менеджменту банківської установи – стійко зберігати стратегічний вектор розвитку, концентруючи зусилля і ресурси не лише на нейтралізації виникаючих загроз, а й на використанні нових можливостей. Глобалізаційні тенденції не дали позитивних результатів при виникненні кризи, навпаки. Багато кризових ситуацій можна було б нівелювати ще на локальному рівні (брак ліквідності в окремих країнах і регіонах, надмірні цінові стрибки на енергетичні ресурси тощо) Тому сучасні умови по-

требують розробки нової схеми – моделі взаємодії суб'єктів фінансового ринку. Це стосується більшості традиційних механізмів та інструментів, методів і моделей.

Фінансова стратегія банку покликана забезпечити позиціонування банку в довгостроковому аспекті, як надійного, стабільного партнера здатного до розширення та оптимізації взаємозв'язків із зовнішнім середовищем, яка сприятиме формуванню та ефективному використанню фінансового ресурсного потенціалу та його консолідації.

Фінансова стратегія банку являє собою складну багатофакторно орієнтовану модель дій та заходів, необхідних для досягнення поставлених перспективних цілей в загальній концепції розвитку в області формування і використання фінансово-ресурсного потенціалу.

Пріоритетний характер фінансової стратегії банку детермінується тим, що фінансова діяльність виступає основним напрямком функціонування всіх банківських установ. Це відображається у всіх аспектах їх діяльності: як суб'єкт підприємницької діяльності банк виступає на ринку в якості фінансового посередника; головним місцем роботи банку є фінансовий ринок; основними видами продукції банку, що реалізуються, виступають фінансові послуги та фінансова інформація; основний контингент співробітників банку складають спеціалісти в області фінансової діяльності.

Основна мета фінансової стратегії банку – забезпечення для установи найбільш оптимального на конкретний момент часу відношення між рівнем ліквідності; плановим рівнем рентабельності, який встановлюється власниками; рівнем надійності, прийнятним для більшості клієнтів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання банківської фінансової стратегії як на підприємствах, так і в банківській діяльності, розкривали у своїх працях такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як: І.О. Бланк, Є. Брігхем, Н.М. Давиденко, В.М. Кочетков, Л.Н. Павлова, І.В. Сало, О.С. Стоянова, З.Е. Шершньова та інші, однак в їхніх дослідженнях як у методичному так і теоретичному плані не сформовано цілісного уявлення щодо сутності фінансової стратегії та її класифікації.

Постановка завдання. Основна мета статті полягає у визначенні сутності та класифікації фінансових стратегій у банку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова стратегія, що входить в систему базових функціональних стратегій (виробничої, інвестиційної, маркетингової, управління персоналом тощо), фактично є основною, базовою стратегією банку, будується на основі визнання пріоритету корпоративної стратегії. Її головне призначення – окремими фінансовими методами і інструментами створення фінансових умов для ефективного реалізації корпоративних, конкурентних та інших функціональних стратегій.

Враховуючи неоднозначність, складність і багатоплановість категорії «фінансова стратегія», її використання в літературі немає єдиної думки та залежить, як правило, від загального контексту проблеми фінансового регулювання. Вітчизняні й зарубіжні фахівці фінансову стратегію визначають як:

- система довгострокових цілей фінансової діяльності підприємства, визначених його фінансовою ідеологією, і найбільш ефективних шляхів їх досягнення [І.А. Бланк, 1];
- вибір і обґрунтування політики залучення та ефективного розміщення фінансових ресурсів [В.В. Ковальов, 2];
- активна, орієнтована на майбутнє форма управління фінансами підприємства, самостійний аспект управління підприємством, здатний значно збільшити загальну вартість бізнесу [К. Уорд, 3];
- довгостроковий курс фінансової політики, розрахований на перспективу (3-5 років), що передбачає рішення великомасштабних завдань розвитку корпорації [В.В. Бочаров, 4];
- найбільш загальний підхід до організації та здійснення діяльності корпорації [Ю. Брігхем, Л. Гапенски, 5].

Незважаючи на відмінність, характерною особливістю наведених визначень є те, що вони розглядають фінансову стратегію банку як систему цілеспрямованого довгострокового управління фінансовими ресурсами. На відміну від них Г.Б. Клейнер [6] ви-

значає стратегію як «фінансово-інвестиційну», підкреслюючи наявність у ній двох самостійних аспектів: фінансового та інвестиційного.

Враховуючи вищезазначене, фінансову стратегію, що характеризує різні відносини між суб'єктами ринку з приводу формування, розподілу, використання фондів фінансових ресурсів, застосування фінансових інструментів, можна визначити як узагальнюючу модель та інструменти дій, необхідних для досягнення стратегічних цілей, поставлених банком.

Отже, актуальність формування фінансової стратегії банку обумовлена наступними причинами:

- фінансові умови (обмеження, можливості і загрози) є критичними факторами ведення банківської діяльності в тактичному і, головне, – в стратегічному періодах. Їх наявність (або відсутність) визначає вибір цілей, завдань та рішень, прийнятих для управління в довгостроковій перспективі та забезпечення інвестиційної привабливості банку;
- фінансова стратегія банку виступає інструментом, який забезпечує цілеспрямовану інтеграцію всіх конкурентних переваг і функціональних стратегій в єдину, цілісну корпоративну стратегію за умов суттєвого загострення конкурентної боротьби;
- фінансова стратегія банку є засобом, що дозволяє керувати зміною фінансового потенціалу банку на базі нейтралізації негативних і активного використання позитивних передумов розвитку на шляху інноваційного розвитку та збереження фінансової стабільності.

В основі традиційних принципів розробки фінансової стратегії лежать принципи нової управлінської парадигми – стратегічного фінансового управління. Аналізуючи практику стратегічного фінансового управління сучасних вітчизняних банків, можна виокремити основні принципи побудови фінансової стратегії банку:

- розгляд банку як відкритої соціально-економічної системи, здатної до самоорганізації;
- визначення базових стратегій операційної діяльності банку;
- виокремлення домінуючих сфер стратегічного фінансового розвитку банку;
- забезпечення гнучкості фінансової стратегії банку;
- забезпечення альтернативності стратегій;
- забезпечення постійного використання результатів технічного прогресу в фінансовій діяльності;
- визначення рівня фінансового ризику в процесі прийняття стратегічного фінансового рішення;
- орієнтація на професійний апарат фінансових менеджерів в процесі реалізації фінансової стратегії;
- забезпечення фінансову стратегію відповідною організаційною структурою та корпоративною культурою.

Процес стратегічного фінансового управління та побудова фінансової стратегії в банку може здійснюватися на основі різних методів та інструментів, в залежності від пріоритетів, цілей та можливостей банку. Тому існує необхідність в науково-обґрунтованій класифікації, яка дозволить систематизувати можливі банківські фінансові стратегії та виділити конкретні напрями для їх покращення.

Класифікація фінансових стратегій може здійснюватися за різними ознаками. Використовуючи критерій рівнів планування та управління банком, можна виокремити наступні види фінансових стратегій банківської установи [11].

Генеральна фінансова стратегія – фінансова стратегія, яка детермінує діяльність банку. Наприклад,

взаємозв'язок банку з бюджетами всіх рівнів, освіта та використання доходів, визначення потреб в фінансових ресурсах та джерел їх фондування за рік.

Оперативна фінансова стратегія – це стратегія поточного перерозподілу фінансових ресурсів, стратегія контролю за витрачанням ресурсів та мобілізацією внутрішніх резервів. Оперативна фінансова стратегія включає в себе поточні доходи та витрати банківської установи, постійний контроль за дотриманням нормативних вимог центрального банку та ін. Дана стратегія надає можливість передбачити всі майбутні обороти з приводу їх надходження та розміщення, а також, розробляється в рамках генеральної фінансової стратегії, деталізує її на конкретному проміжку часу.

Стратегія досягнення приватних цілей банку полягає в ефективному використанні фінансових операцій, які направлені на забезпечення реалізації головної стратегічної цілі.

У свою чергу, генеральна фінансова стратегія може поділятися на: стратегію фінансової підтримки прискореного росту; стратегію фінансового забезпечення стійкості росту; антикризову фінансову стратегію.

У залежності від розвитку філіальної мережі банку та від екстраполяції на неї фінансової стратегії, можна деталізувати фінансові стратегії по-іншому:

- фінансова моностратегія. Це єдина стратегія, яка реалізується у всіх філіалах банківської установи;

- фінансова мультистратегія. Це комбінована фінансова стратегія, яка полягає у реалізації різних фінансових стратегій банку в залежності від його конкретного філіалу.

На нашу думку, краще розглядати фінансову стратегію банку як генеральну стратегію, тобто здійснити інтеграцію основних стратегічних напрямлень діяльності банку, пов'язаних з фінансами.

Для класифікації фінансових стратегій банку можна використовувати, на наш погляд, ознаку переважного характеру операцій банку. Тому, можна виділити наступні види фінансових стратегій банку:

- стратегія залучення ресурсів;

- стратегія розміщення ресурсів;
- комбінована фінансова стратегія;
- комісійна фінансова стратегія;
- фондова фінансова стратегія;
- валютна фінансова стратегія;
- інформаційна фінансова стратегія.

Стратегія залучення ресурсів визначає оптимальне відношення зовнішніх та внутрішніх джерел фінансування та їх складові; ціну, яку банк може заплатити за фондування по кожному джерелу коштів; способи розподілу та перерозподілу фінансових ресурсів між підрозділами банку. При прийнятті даної стратегії банк практично відмовляється від активних операцій, а комісійний бізнес використовується в основному для покриття витрат та забезпечення мінімального прибутку. Така стратегія особливо характерна для банків, які переживають кризові часи.

Використовуючи стратегію розміщення ресурсів, банк займається кредитуванням як пріоритетним видом діяльності. В стабільній економіці даний вид стратегії використовується банками дуже часто. В рамках цієї стратегії детермінуються об'єкти кредитування, способи кредитування. При прийнятті цієї стратегії банк на відповідний термін відмовляється від активного фондування операцій, використовуючи для цього накопичені раніше ресурси. Також дана стратегія може передбачати і регулярне планове рефондування активних операцій. Комісійний бізнес при використанні даної стратегії підпорядковується їй, в основному як джерело додаткового доходу.

Комбінована фінансова стратегія характеризується відсутністю пріоритету у конкретного типу банківських операцій. Банк займається кредитуванням, фондуванням, комісійним бізнесом з однаковою активністю. Така фінансова стратегія часто зустрічається у універсальних банківських установах з широко розвинутою філіальною мережею (рис. 1).

Комісійна фінансова стратегія характеризується тим, що банк орієнтується виключно на обслуговуванні розрахунків клієнтів, а операції залучення та розміщення практично не здійснюються.

Фондову фінансову стратегію вибирають банківські установи, які орієнтуються переважно на інвестиційні операції на ринку цінних паперів. Відмінністю таких установ виступає розвиненість різних посередницьких функцій на фондовому ринку (брокеридж на ринку цінних паперів, інвестиційна консультація та ін.).

Валютна фінансова стратегія зустрічається дуже рідко, в основному в період девальвації/ревальвації валют та різкого росту ризиків на традиційних банківських ринках. Дана фінансова стратегія не довгостро-

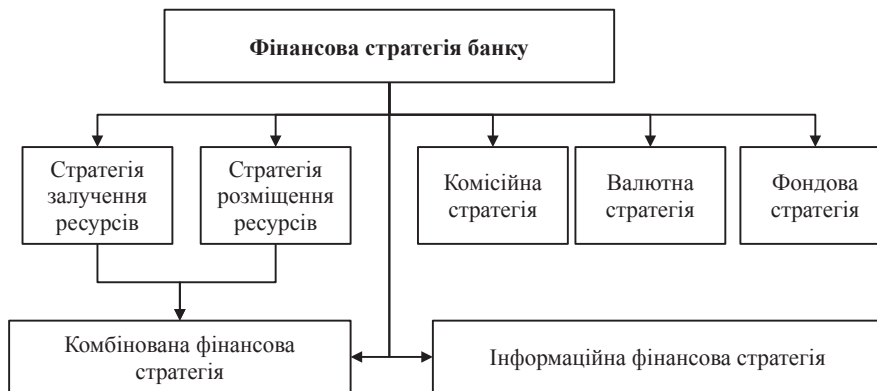

Рис. 1. Класифікація фінансових стратегій банку в залежності від домінуючого типу операцій

Таблиця 1

Класифікація фінансових стратегій банку в залежності від віднесення її на філіали

Фінансова стратегія	Філіал 1	Філіал 2	...	Філіал №
Моностратегія (Стратегія X)	(Стратегія X)	(Стратегія X)	(Стратегія X)	(Стратегія X)
Мультистратегія (Комбінована фінансова стратегія)	Стратегія X			
		Стратегія Y		Стратегія Y
			Стратегія Z	

кова, її вибирають невеликі банки в період кризи, для яких традиційний банківський бізнес (залучення депозитів та надання позик) виступає високо ризикованим, а комісійний бізнес через зменшення кількості клієнтів не дозволяє компенсувати зниження прибутку. Тому такі банки орієнтуються на активні валютні операції.

Інформаційна фінансова стратегія характеризується широкою автоматизацією та інформатизацією традиційного банківського сервісу. Банк, використовуючи дану стратегію, намагається широко використовувати інформаційні технології для обслуговування клієнтів. Він впроваджує новітні платформи клієнтського сервісу, постійно оновлює та оптимізує наявні банківські технології. Банк, використовуючи інформаційну фінансову стратегію, намагається скоротити витрати за рахунок автоматизації бізнес-процесів, внаслідок чого з'являється «віртуальність банку» – відсутність у нього операційних офісів, фактична робота здійснюється за допомогою інтернету або телефону.

Реалізація описаних вище фінансових стратегій комерційного банку здійснюється шляхом формування фінансових політик. Однією з основних політик виступає політика підтримки поточної ліквідності.

Ліквідність відображає спроможність економічного суб'єкта своєчасно, безперервно та в повному обсязі виконувати взяті на себе грошові зобов'язання. З урахуванням специфіки діяльності банку як фінансового посередника, дана стратегія виступає одним з найважливіших показників, які характеризуються не тільки поточним, а й перспективним станом банківської установи [7, с. 45].

Метою процентної політики банку є визначення стратегічного підходу до управління діапазоном процентних ставок за залученими та розміщеними ресурсами. Роль процентної політики в фінансовій стратегії комерційного банку визначається її місцем на фінансовому ринку як фінансового посередника, основним джерелом доходів якого виступає процентна маржа. Рішення, які прийняті менеджментом банку в частині верхньої межі діапазону далі відображаються у відповідних завданнях кредитної та фондової політик. Аналогічно, рішення по нижній межі діапазону враховуються при формуванні депозитної та емісійної політик.

Як окремий вид фінансової політики можна виділити емісійну політику банку. Метою емісійної політики виступає визначення стратегічних пріоритетів організації роботи комерційного банку як емітента або позичальника на ринку цінних паперів. Успішна реалізація даної політики направлена забезпечити рішення наступних прикладних завдань:

- збільшення об'ємів ресурсів, які залучені при умовах забезпечення можливості їх наступного рентабельного розміщення;

- послідовне збільшення власного капіталу як фактору, який визначає ринкові можливості, а також загальний імідж.

Депозитна політика направлена на визначення стратегічних пріоритетів при організації роботи на ринку банківських депозитів. Успішна реалізація даної політики призначена забезпечити рішення наступних завдань:

- за комерційним направленням діяльності – перманентне розширення постійної клієнтури банку;

- за фінансовим направленням – збільшення загального об'єму фінансових ресурсів, які залучені на вигідних для банку умовах [7, с. 52-53].

Важливість кредитної політики сучасного банку визначається його профільною спеціалізацією, а саме

як кредитора. В процесі формування наукового підходу до організації роботи банку одним із перших об'єктів стратегічного фінансового управління стала його кредитна діяльність. При цьому була визначена основна мета управління – забезпечення раціонального відношення дохідності та надійності позичкового портфелю, під яким розуміється сукупність позик, виданих банком на визначений момент часу. Дане відношення завжди має індивідуальний характер, тобто визначається спеціалістами комерційного банку з урахуванням конкретних зовнішніх та внутрішніх умов його функціонування. Формування та контроль за практичною реалізацією кредитної політики виступає одним із двох базових функцій Кредитного комітету банку.

Фондова політика визначає основні цілі, завдання та принципи роботи банку на ринках цінних паперів. В рамках цієї політики банк визначає межі структури фондового портфелю, його управління ним та ін. В свою чергу, метою дивідендної політики виступає формування балансу між зацікавленістю комерційної установи та її акціонерів.

Фінансові політики як сукупність ціленаправлених дій з використанням фінансових ресурсів банку у певних його операціях, дозволяє конкретизувати та визначити конкретні етапи реалізації вибраної фінансової стратегії банком. Без детермінування фінансових політик комерційна установа не зможе досягнути стратегічних цілей. Тому фінансові політики – невід'ємна частина системи стратегічного фінансового управління в сучасному комерційному банку, а розуміння їх особливостей та класифікації необхідно для планування та розвитку діяльності банку.

Висновки з проведеного дослідження. Одним із головних завдань стратегічного фінансового управління на сучасному етапі виступає формування ефективної фінансової стратегії. Фінансову стратегію можна визначити як узагальнюючу модель та інструменти дій, необхідних для досягнення стратегічних цілей, поставлених банком. Основна мета фінансової стратегії банку – забезпечення для установи найбільш оптимального на конкретний момент часу відношення між рівнем ліквідності; плановим рівнем рентабельності, який встановлюється власниками; рівнем надійності, прийнятним для більшості клієнтів.

Проаналізована класифікація банківських фінансових стратегій дозволяє врахувати особливості банківської діяльності та конкретизувати взаємозв'язок результатів операцій банку та його фінансової стратегії. Класифікація здійснена за ознакою домінуючих операцій, відповідно до якої в діяльності банку можна виділити:

- стратегію залучення ресурсів, коли банк в пріоритетному порядку організовує зростання пасивів, більшість його операцій націлене на залучення коштів;

- стратегію розміщення ресурсів, коли банк займається кредитуванням як пріоритетним видом діяльності;

- комбіновану фінансову стратегію, яка характеризується відсутністю пріоритету у конкретного типу банківських операцій. Банк займається і кредитуванням, і фондуванням, і комісійним бізнесом з однаковою активністю;

- комісійну фінансову стратегію, що характеризується тим, що банк орієнтується виключно на обслуговування розрахунків клієнтів, а операції залучення і розміщення практично не здійснюються;

- фондову фінансову стратегію, при якій банк орієнтується переважно на інвестиційні операції на ринку цінних паперів;

- валютну фінансову стратегію, при якій банк орієнтується на активні валютні операції;

- інформаційну фінансову стратегію, яка передбачає широку автоматизацію та інформатизацію традиційного банківського сервісу для обслуговування клієнтів.

Незважаючи на результати досліджень в теорії стратегічного фінансового управління питання класифікації банківських стратегій потребує більш детального дослідження, оскільки практичні аспекти вибору, формування та визначення характерних рис банківських стратегій залежить від повноти та правильності їх класифікації.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бланк И.А. Финансовая стратегия предприятия. – Киев: Ника-Центр Эльга. 2004. – 711 с.
2. Ковалев В.В. Основы теории финансового менеджмента. - М.: Проспект. 2007.
3. Уорд К. Стратегический управленческий учет. – М.: Олимп-Бизнес. – 2002.
4. Бочаров В.В. Корпоративные финансы. –М. – СПб.: Питер. – 2008.
5. Бриггем Ю., Гапенски Л. Финансовый менеджмент: Полный курс в 2-х томах, перевод с английского под ред. В.В. Ковалева. СПб.: Экономическая школа, 2007. – Т. 2. – 669 с.
6. Стратегия бизнеса. Под ред. Г.Б. Клейнера. – М.: КОНСЭКО. 1998. – 331 с.
7. Алавердов А.Р. Стратегический менеджмент в банке / М., Московская финансово-промышленная академия. – 205 с.
8. Никонова И.А., Шамгунов Р.Н. Стратегия и стоимость коммерческого банка, 2-е изд. – М.: «Альпина Бизнес Букс», 2005. – 304 с.
9. Васюренко О.В. Фінансове планування та прогнозування діяльності банків: монографія. – К.: УБС НБУ, 2009. – 323 с.
10. Porter M. What is strategy? Harvard Business Review, 1996, November/December. – P. 61-78.
11. Степанова Г.Н. Стратегический менеджмент. Планирование на предприятии. Электронный ресурс: <http://www.hi-edu.ru/e-books/xbook097/01>.

УДК 336.76

Кутузова М.М.

*аспірант інституту економіки та менеджменту
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*

ФОНДОВИЙ РИНОК У СИСТЕМІ СТАБІЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У статті розглядається місце та роль фондового ринку у системі економічного розвитку країни. Досліджуються механізми його регулювання. Визначаються пріоритетні напрями розвитку фондового ринку України у контексті стабілізації національної економіки.

Ключові слова: фондовий ринок, фінансовий ринок, ринок цінних паперів, товарна біржа, цінні папери, механізми регулювання фондового ринку, інвестування, економічна криза.

Кутузова М.М. ФОНДОВИЙ РИНОК В СИСТЕМЕ СТАБИЛИЗАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ

В статье рассматривается место и роль фондового рынка в системе экономического развития Украины. Исследуются механизмы его регулирования. Определяются приоритетные направления развития фондового рынка Украины в контексте стабилизации национальной экономики.

Ключевые слова: фондовый рынок, финансовый рынок, рынок ценных бумаг, товарная биржа, ценные бумаги, механизмы регулирования фондового рынка, инвестирование, экономическая криза.

Kutuzova M.M. STOCK MARKET IN THE SYSTEM STABILIZATION ECONOMIC DEVELOPMENT OF UKRAINE

The article deals with place and role of the stock market in the system of economic development. We investigate the mechanisms of its regulation. Are determined priority areas of Ukraine's stock market in the context of stabilization of the national economy.

Keywords: stock market, financial market, the stock market, commodity exchange, securities regulation mechanism of the stock market, investment, economic crisis.

Постановка наукової проблеми. Сьогодні світовий фондовий ринок успішно розширює свої межі й коло учасників, збільшує обсяги, оновлює форми, впроваджує сучасні фінансові інструменти, удосконалює технології торгівлі. Ступінь інтегрованості вітчизняного фондового ринку до світового, в значній мірі, залежить від глобалізаційних процесів у світовій економіці. Саме тому, при визначенні напрямів розвитку фондового ринку України, необхідно враховувати економічний досвід країн з розвинутою та трансформаційною економікою. Адже якісне удосконалення ринкових відносин – важливе макроекономічне завдання фондового ринку, яке пов'язане з мобілізацією розрізнених фінансових ресурсів, їх акумуляцією та трансформацією у продуктивний капітал.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Удосконалення діяльності вітчизняного фондового ринку вимагає дослідження принципів функціонування цього ринку у розвинених країнах, та специфіки завдань, що виникають у контексті стабілізації національної економіки.

Теоретичні та практичні аспекти функціонування фондових ринків розглядали у працях зарубіжні науковці та практики: М. Алексеев, Т. Берднікова, Н. Берзон, В. Галанов, Б. Гамільтон, О. Дігтярьова, А. Елдер, Е. Жуков, Р. Левіні, Г. Марковіц, М. Міллер, Я. Міркін, С. Мошенський, Е. Найман, У. О'Ніл, Б. Рубцов, Д. Сорос, М. Столбов, Д. Тобін, Р. Тьюлз, У Шарп, М. Шоулз та ін.

Питання розвитку фондових ринків в умовах економічних перетворень досліджувалися у пра-